

Kierunki rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim do 2020 roku



Wielkopolski Ośrodek
Ekonomii Społecznej

Konin 2016

Spis treści

Wstęp	s. 3
I. Diagnoza	s. 4
I.1. Demografia	s. 4
I.2. Rynek pracy	s. 5
I.3. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	s. 6
I.4. Infrastruktura społeczna	s. 7
I.5. Stan ekonomii społecznej	s. 10
I.6. Kierunki rozwojowe	s. 11
II. Cele rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim	s. 15
III. Kierunki działań rozwoju ekonomii społecznej w subregionie	s. 16
Działanie I Budowanie partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz integracji społecznej	s. 16
Działanie II Rozwój usług społecznych użyteczności publicznej	s. 17
Działanie III Rozwój kluczowych sfer rozwojowych niezbędnych w subregionie	s. 18
Działanie IV Zwiększanie roli ekonomii społecznej jako partnera sektora przedsiębiorstw	s. 20
Działanie V Zwiększenie kompetencji przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej zapewniających zwiększanie udziału na rynku	s. 21
IV. Realizacja działań przewidzianych w kierunkach rozwoju	s. 24
Definicje używane w dokumencie i działaniach	s. 25

Wstęp

Prezentowane kierunki rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim do 2020 roku są dokumentem przygotowanym przez Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej mającym na celu uporządkowanie działań nie wymiarze projektowym, ale próbą uspoźnienia działań w ramach polityki publicznej gmin i powiatów subregionu konińskiego.

Tylko wspólne, kooperatywne działania dadzą możliwość, w której osiągnięte rezultaty staną się trwałym elementem naszej rzeczywistości.

Liczymy, że dzięki wspólnej dyskusji i wspólnym działaniom będziemy mogli stworzyć rzetelne podstawy partnerstwa publicznego na rzecz rozwoju wspólnot samorządowych. Jesteśmy przekonani, że będzie to stanowić wzorzec dla wielu innych części Wielkopolski i całego kraju.



Przemysław Piechocki

Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej

I. Diagnoza

Na subregion koniński składają się obszary powiatów konińskiego, kolskiego, gnieźnieńskiego, słupeckiego, tureckiego, wrzesińskiego oraz powiat grodzki Konin, obejmując łącznie 52 gminy, w tym 23 miasta.

I.1. Demografia

Subregion zamieszkuje w 2016 roku ok. 658.749 mieszkańców, z czego 419.715 (63,71%) w wieku produkcyjnym, zaś 115.012 (17,45%) w wieku poprodukcyjnym i 124.022 (18,82%) w wieku przedprodukcyjnym. Według prognoz GUS w 2020 na obszarze subregionu zamieszkiwać będzie 655.517 mieszkańców, z czego 412.640 (62,94%) osób w wieku produkcyjnym, w wieku poprodukcyjnym 121.801 (18,58%). W rzeczywistości liczba osób w wieku poprodukcyjnym może być wyższa, a niższa w wieku produkcyjnym w wyniku zmian w ustawodawstwie emerytalnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniesie 121.076 osób (18,47%). Oznacza to wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 6.789 osób, co jest dość wysokim wskaźnikiem.

Tab. 1. Liczba osób w wieku poprodukcyjny oraz udział w ogólnej liczbie mieszkańców

Powiat	2016	2017	2018	2019	2020	wzrost
Miasto Konin	16.544 (22,00%)	16.809 (22,57%)	17.012 (23,06%)	17.192 (23,54%)	17.344 (23,98%)	+800
Koniński	19.536 (15,04%)	19.765 (15,18%)	20.073 (15,37%)	20.409 (15,58%)	20.708 (15,76%)	+1.172
Kolski	16.381 (18,57%)	16.556 (18,83%)	16.744 (19,15%)	16.925 (19,39%)	17.059 (19,62%)	+678
Gnieźnieński	24.927 (17,11%)	25.456 (17,45%)	25.957 (17,77%)	26.418 (18,07%)	26.846 (18,35%)	+1.919
Słupecki	10.282 (17,38%)	10.385 (17,57%)	10.521 (17,90%)	10.650 (18,17%)	10.780 (18,46%)	+498
Turecki	14.456 (17,16%)	14.604 (17,36%)	14.784 (17,59%)	14.968 (17,83%)	15.146 (18,07%)	+690
Wrzesiński	12.886 (16,82%)	13.139 (17,38%)	13.401 (17,50%)	13.668 (17,85%)	13.918 (18,19%)	+1.032
Razem	115.012				121.801.	+6.789

Źródło: Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.) Główny Urząd Statystyczny

Ma to swoje implikacje zarówno w zakresie systemu opieki, edukacji jak i rynku pracy. W prognozie GUS 2016/2020 w subregionie można zauważyć prognozę zmniejszania się liczby dzieci w wieku 0-2 z 19 tys. do ok. 18,5 tys. co nie jest spadkiem o zasadniczym znaczeniu, zaś na wsi spadek ten jest prawie niewidoczny, nieco większym spadkiem liczby dzieci w wieku 3-6, z 28 tys. do 25 tys. (tu również na wsi spadek jest dużo niższy, bo zaledwie o niecały tysiąc dzieci).

W przypadku dzieci w wieku 7-12 (szkoła podstawowa) nie nastąpią widoczne zmiany, natomiast w grupie 13-15 nastąpi wzrost o ok. 1 tys. dzieci. Nastąpi natomiast dość istotny spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku 16-18 o ok 2,3 tys. oraz o blisko 7 tys. w grupie wiekowej 19-24 lata. Nie ulega wątpliwości, że te ostatnie dane wskazują na zmniejszenie się napływu nowych pracowników na rynek pracy.

Mamy zatem demograficzny obraz zmniejszającej się liczby dzieci i młodzieży, choć w znaczącym stopniu młodzieży przygotowującej się do wejścia na rynek pracy, zmniejszającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym i zwiększającą się w liczbę osób w wieku poprodukcyjnym.

I.2. Rynek pracy

W subregionie konińskim w 2014 zanotowano 59.429 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON. Z grupy tej 1.792 (3%) należało do sektora publicznego. Wśród podmiotów gospodarczych największą grupę stanowią osoby prowadzące działalność gospodarczą (47.142). Ponadto funkcjonuje 3.139 spółek prawa handlowego (w tym 522 z kapitałem zagranicznym), 2.983 spółki prawa cywilnego, 264 spółdzielnie i 1.839 podmiotów pozarządowych.

Jeśli chodzi o liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności to powiat koniński zajmuje 33 pozycję w województwie, turecki 35, kolski 31, słupecki 26, w lepszej sytuacji są Konin, 7, wrzesiński 6, gnieźnieński 9.

Spośród 59.329 podmiotów gospodarki narodowej największe grupy stanowiły: 15.752 to podmioty z sekcji handel i naprawa samochodów, 9.103 podmioty o charakterze budowlanym, 5.860 to podmioty o charakterze przemysłowym i 4027 pozostała działalność usługowa.

Należy pamiętać, że zdecydowana liczba podmiotów to jednostki mikro. Powyżej 50 zatrudnionych 432 podmioty, zaś powyżej 250 zatrudnionych 45, 8 oraz zatrudniających powyżej 1000 pracowników (w grupie tej jest 8 podmiotów publicznych zatrudniających powyżej 250 osób oraz 2 zatrudniające powyżej 1000 pracowników).

W subregionie konińskim w 2014 r. zatrudnienie (bez podmiotów do 9 pracowników) wyniosło 125.030 osób, z czego 55.823 w przemyśle. Nie ulega wątpliwości, że jednym z najistotniejszych pracodawców stanowi kompleks wydobywczo-energetyczny, obejmujący dwie kopalnie węgla brunatnego i cztery elektrownie dając zatrudnienie ponad 10 tys. pracownikom.

W powiecie konińskim obserwujemy od dłuższego czasu ogromną dysproporcję w zatrudnianiu kobiet oraz mężczyzn. W grupie wiekowej 18-44 ilość zatrudnionych kobiet w 2012 roku, to 6.804, mężczyzn natomiast 46 578. Z rozmów w trakcie wywiadów uzyskano informację, iż określona sytuacja wynika z specyfiki regionu, gdzie zatrudnienie można było zdobyć przede wszystkim dzięki pracy w kopalni, bądź pracy rolniczej. Określony styl życia predysponował do takiej pracy zarobkowej mężczyzn.

Stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim należy do najniższych i osiągnęła w 2014 r. 7,6% to w powiatach subregionu konińskiego mamy dość wysokie bezrobocie. Liczba bezrobotnych na koniec 2014 r. osiągnęła liczbę 33.939, z czego poprzednio pracujący to 28.660. Spośród osób zarejestrowane jako bezrobotne 29.945 należy do grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy. Grupą charakterystyczną są osoby długotrwale bezrobotne 19.732 osób. Najwyższą stopę bezrobocia, w województwie podobnie jak w poprzednich latach, odnotowano w powiatach: konińskim (17,0% wobec 18,9% w 2013 r.), słupeckim (14,7% wobec 17,9%) i kolskim (14,5% wobec 16,1%).

W grupie 33.939 zarejestrowanych w subregionie w 2014 roku bezrobotnych, **aż** 8276 czyli blisko 25% zarejestrowanych było ponad dwa lata. Aż 6,7 tys. stanowiły osoby powyżej 50 roku życia, podobnie liczyła grupa do 25 roku życia.

I.3. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

W subregionie konińskim 25,4 tys. rodzin z dziećmi pobierało świadczenia rodzinne (4,9 tys. troje i więcej dzieci). Według danych samorządu województwa subregion koniński zaraz po subregionie kaliskim należał do obszarów o najwyższym poziomie wsparcia w ramach pomocy społecznej. Wsparcie otrzymało 18,2% populacji w 2013 roku oraz 19,7% w 2014¹.

Ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 21,1 tys. gospodarstw domowych (gospodarstwa te obejmowały 57,3 tys. Osób) co stanowiło 8,7% ogółu ludności. Liczbowo to największa grupa w województwie a pod względem do liczby mieszkańców druga po subregionie pilskim (9,4%) dla porównania Poznań 4,5% zaś subregion poznański 5,3%). Niepokojącym jest fakt, iż 43,6% korzysta długotrwale ze świadczeń pomocy społecznej.

¹ Kategoria ta obejmuje osoby, które otrzymały świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej przyznane decyzją, jak również pomoc bezdecyzyjną oraz pracę socjalną

Oczywiście po wdrożeniu programu 500+ sytuacja ta zapewne ulega zmianie. Niemniej jednak nie należy przypuszczać, Any liczba osób ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym zmniejszyła się drastycznie.

Wśród dwunastu gmin o najwyższym poziomie deprywacji (a więc niezaspokojenia potrzeb społecznych) w Wielkopolsce znajdują się dwie gminy z powiatu tureckiego (Malanów, Turek), słupeckiego (Zagórów), konińskiego (Rzgów).

W przypadku osób starszych, to w 2014 zaledwie 1.393 osoby objęte były usługami opiekuńczymi. Stanowiło to ok. 1,1% osób w wieku poprodukcyjnym. Najmniej w skali województwa wielkopolskiego objętych było w. Koninie - 0,15%, mimo że posiada jeden z najwyższych destek osób starszych. jest to oczywiście dużo poniżej deklarowanych potrzeb osób wymagających wsparcia, choć należy pamiętać że wiele osób objętych zostało opieką wsparcia przez opiekunów faktycznych (członków rodzin).

Jeśli chodzi o liczbę osób niepełnosprawnych to brak niestety rzetelnych danych. Ocenia się, że liczba niepełnosprawnych w subregionie konińskim wynosi od 12 do 15% populacji czyli do blisko 90-98 tys. mieszkańców.

Tab.2. Korzystający z pomocy społecznej i bezrobotni w 2014 r.

powiaty	Korzystający z środowiskowej pomocy społecznej		Stopa bezrobocia	Bezrobotni	
	ogółem	(% do ogółu mieszkańców)		Ogółem	Zarejestrowani powyżej 1 roku (% zarejestrowanych)
Powiat m. Konin	4.737	9,0%	12,4	4406	46,1%
Powiat gnieźnieński	7.119	7,1%	12,3%	6172	42,0%
Powiat koniński	7.754	9,5%	17,0%	7816	45,0%
Powiat kolski	4.529	9,0%	14,5%	4945	43,7%
Powiat słupecki	3.956	10,0%	14,7%	3404	42,2%
Powiat turecki	4.848	9,5%	9,0%	3315	34,1%
Powiat wrzesiński	3.747	7,7%	12,7%	3881	43,5%
województwo		7%	7,6		37,0

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015, Wielkopolski Urząd Statystyczny, Ocena zasobów pomocy społecznej województwa wielkopolskiego za rok 2014.

I.4. Infrastruktura społeczna

Istotnym problemem większości gmin są niewystarczające zasoby w infrastruktury społecznej w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz w wieku przedszkolnym. Jest to bolączka nie tylko subregionu konińskiego, ale wielu innych obszarów zarówno w Wielkopolsce jak i całej Polsce. W subregionie w 2014 funkcjonowało zaledwie 17 placówek opieki nad dziećmi do lat 3 obejmując 772 dzieci, oraz 372 przedszkola obejmujące 21.915 dzieci. Zauważalny jest tu deficyt w samym mieście Koninie.

Pomimo faktu, iż z uwagi na procesy demograficzne liczba dzieci nie będzie się zwiększać, nawet nieznacznie zmniejszać, należy uznać że obecna liczba placówek jest zdecydowanie niewystarczająca, nie tylko z uwagi na procesy wychowawcze, ale również możliwość godzenia pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci w ramach nowej polityki rodzinnej.

Tab. 3. Placówki wychowania przedszkolnego i oraz instytucje opieki nad dziećmi do lat 3 (2014)

Powiaty	Żłobki i kluby dziecięce		Przedszkola	
	Placówki	Dzieci przebywające w placówkach	Placówki	Dzieci przebywające w placówkach
Powiat m. Konin	5	271	26	2808
Powiat gnieźnieński	3	177	69	4984
Powiat koniński	-	-	87	3758
Powiat kolski	2	110	62	754
Powiat słupecki	1	22	34	1915
Powiat turecki	3	140	48	2982
Powiat wrzesiński	2	52	46	2921
Subregion	17	772	372	21.915

Źródło: Województwo Wielkopolskie 2015. Podregiony, Powiaty, Gminy. Wojewódzki Urząd Statystyczny w Poznaniu

Podobnie rzecz dotyczy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Należy pamiętać, że placówki wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Mogą być prowadzone w formie: opiekuńczej – zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań; specjalistycznej – organizują zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizują indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię; pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – prowadzą działania animacyjne i socjoterapeutyczne

Na terenie subregionu konińskiego funkcjonuje zaledwie 76 placówek obejmujących blisko 2,5 tys. dzieci i młodzieży.

Tab. 4. Placówki wsparcia dziennego 2014

Powiaty	Placówki	Miejsca	Wychowankowie	
			Na dzień 31.12	W ciągu roku
Powiat m. Konin	23	756	698	771
Powiat gnieźnieński	14	428	380	428
Powiat koniński	20	662	552	668
Powiat kolski	7	230	198	209
Powiat słupecki	5	140	109	166
Powiat turecki	7	220	203	251
Powiat wrzesiński	-	-	-	-
Subregion	76	2436	2140	2493

Źródło: Pomoc społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną w 2014, GUS Warszawa 2015

W przypadku stacjonarnej opieki całodobowa dla osób starszych (Domy Pomocy Społecznej), to należy odnotować, że w subregionie funkcjonowały 22 stacjonarne placówki pomocy społecznej obejmujące 1.289 osób. Według danych ROPS w 2015 na miejsce oczekiwało blisko 60 osób. Niezbyt rozbudowana była również infrastruktura wsparcia dziennego dla osób starszych – zaledwie dwa dzienne domy pomocy, jak i dla niepełnosprawnych 19 środowiskowych domów samopomocy.

Tab. 5. Placówki stacjonarne pomocy społecznej 2014

Powiaty	Placówki stacjonarne pomocy społecznej		Dzienne domy pomocy		Środowiskowe domy samopomocy	
	domów	mieszkańców	domów	mieszkańców	domów	mieszkańców
Powiat m. Konin	2	162	2	47	1	25
Powiat gnieźnieński	6	345	0	0	3	101
Powiat koniński	4	114	0	0	3	100
Powiat kolski	4	209	0	0	3	80

Powiat słupecki	3	262	0	0	2	80
Powiat turecki	1	210	0	0	5	142
Powiat wrzesiński	2	72	0	0	2	74
Subregion	22	1.289	2	47	19	

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej województwa wielkopolskiego za rok 2014.

I.5. Stan ekonomii społecznej

Według niekompletnych danych w subregionie funkcjonuje od ponad 1,2 tys. do 1,8 tys. organizacji pozarządowych (głównie stowarzyszeń), prawdopodobnie 3 spółdzielnie pracy i inwalidów, 21 spółdzielni socjalnych. Nie ulega wątpliwości, że subregion koniński przynajmniej podstawowej części różni się od Wielkopolski. W całej Wielkopolsce na 10 tys. mieszkańców przypada 33 organizacje obywatelskie, zaś według szacunkowych obliczeń w subregionie konińskim od 20 do 27 organizacji, w zależności od metodologii liczenia. Oczywiście z uwagi na trudność zbierania danych o organizacjach obywatelskich należy przyjąć że zarówno dane administracyjne jak i dane systemu REGON należy uznać za przybliżone.

Mimo, że dane REGON wskazują na funkcjonowanie 264 spółdzielni, to zaledwie 24 spółdzielnie mają charakter pracowniczy. Do tego należy dodać niewielką grupę podmiotów reintegracyjnych (2 centra integracji społecznej, 5 klubów integracji społecznej, oraz 15 warsztatów terapii zajęciowej i 2 zakłady aktywności zawodowej).

Tab. 6 Podmioty ekonomii społecznej w subregionie konińskim 2013/2014

Powiaty subregionu	Organizacje pozarządowe		Spółdzielnie socjalne	Spółdzielnie pracy i inwalidów	Podmioty reintegracyjne	
	Liczba według danych administracyjnych	Według REGON			CIS/KIS	WTZ/ZAŻ
Powiat m. Konin	151	221	6	0	1/1	4/0
Powiat gnieźnieński	152	399	2	3	0/1	2/0
Powiat koniński	228 ²	321	8	0	0/1	-/1
Powiat kolski	99	239	1	0	0/2	2/0

² W tym 132 OSP

Powiat słupecki	220	202	2	0	1/0	3/1
Powiat turecki	169	252	1	0	1/0	1/0
Powiat wrzesiński	212	205	1	0	0/0	3/0
Subregion	1.231	1.839	21	3	2/5	15/2

Źródło: Dane ze stron starostw powiatowych, strategii rozwoju powiatów, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Poznaniu, ROPS, oraz OZRSS. Obliczenia własne.

Należy jednak zauważyć, że faktycznie aktywne są jedynie podmioty reintegracji dla osób niepełnosprawnych. Centra Integracji Społecznej praktycznie nie działają zaś kluby funkcjonują w sposób wysoce niezadawalający.

Gdy analizujemy współpracę podmiotów ekonomii społecznej z jednostkami samorządu terytorialnego to należy zwrócić uwagę, że współpraca ta zawłaszcza w zakresie realizacji zadań użyteczności publicznej nie należy do szczególnie intensywnych. Widać wyraźny prymat Konina, powiatu konińskiego i tureckiego, choć nadal nie należy uznać tych działań za zadowalające. Oczywiście należy pamiętać, że są to jedynie dane częściowe nie obejmujące całej sfery pożytku publicznego. Choć nie należy się spodziewać, że działania te oprócz sportu będą stanowiły dużo większy odsetek zadań zlecanych.

Tab.7. Liczba organizacji realizujących zadania pomocy społecznej w 2013

Powiaty subregionu	Liczba organizacji którym zlecono zadania przez OPS/PCPR	Liczba organizacji które współpracują z OPS/PCPR
Powiat m. Konin	21	21
Powiat gnieźnieński	3	4
Powiat koniński	15	15
Powiat kolski	6	8
Powiat słupecki	1	5
Powiat turecki	12	6
Powiat wrzesiński	9	10
Subregion	67	69

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej województwa wielkopolskiego za rok 2014.

I.5. Kierunki rozwojowe

Obok twardych faktów wynikających czy to z demografii, sytuacji społeczno-gospodarczej czy też zasobów subregion, należy również zwrócić uwagę, na zamierzenia władz publicznych w zakresie polityk rozwoju i udziału w tych politykach podmiotów ekonomii społecznej.

W uaktualnianej **strategii rozwoju Konina na lata 2015-2020**³ wśród czterech celów rozwojowych warto zwrócić uwagę na cel 1 odnoszący się do przedsiębiorczości oraz zwłaszcza cel 2 „Wykorzystanie potencjału wszystkich sektorów do wykształcenia aktywnych postaw przedsiębiorczych i kreatywnych w różnych grupach społecznych”. W celu tym wskazano następujące cele operacyjne

- Rozwój współpracy instytucji z sektora edukacji, kultury, organizacji pozarządowych oraz instytucji pomocy społecznej i odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w celu aktywizacji społecznej;
- Promowanie dobrych wzorców i liderów zmian w sferze społecznej
- Promowanie i kreowanie postaw przedsiębiorczych od najwcześniejszych lat w całym cyklu kształcenia.

W nowych dokumentach strategicznych Konina widać wyraźnie wyraźny wektor w stronę ekonomii społecznej i przedsiębiorczości. To nowe otwarcie rokuje dużą przychylnością władz miejskich zarówno w działaniach partnerstwa publiczno-społecznego- integracji społecznej, usług społecznych jak również przedsiębiorczości społecznej

Pochodzące sprzed wielu lat **Założenia Strategii Rozwoju Powiatu Konińskiego**, nie rozwijają zbyt wiele w zakresie partnerstwa publiczno- społecznego, choć należy zwrócić uwagę na kwestie rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwoju turystyki wykorzystując zasoby przyrodniczo-kulturowe powiatu. Zdecydowanie bardziej aktualna **strategia rozwiązywania problemów społecznych Powiatu konińskiego na lata 2015-2022** z natury ograniczona zakresie działania wyraźnie wskazuje na spółdzielczość socjalną (w tym dotacje i refundacje składek). O wiele więcej mówi wspólna dla Konina i gmin powiatu konińskiego **Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej** celu strategicznym I „Integracja lokalna”, wymienia się integrację działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, celu strategicznym V „Integracja produktów turystyki kulturowej, wypoczynkowej i pielgrzymkowej w oparciu o warunki naturalne (w tym wody geotermalne) i dziedzictwo kulturowe”, bardzo mocno eksponuje się rolę Aglomeracji Konińska zagłębiem produkcji ekologicznej”. Natomiast w Celu strategicznym 6 „Poprawa warunków życia i pracy zwłaszcza przez rozwój możliwości zatrudnienia i dostępu do usług publicznych”, w działaniu promowanie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mówi się wprost o potrzebie rozwoju ekonomii społecznej zaś wskaźniki: Liczba powstałych i funkcjonujących spółdzielni i przedsiębiorstw socjalnych oraz Centrów Integracji Społecznej (CIS), Liczba osób znajdujących zajęcie w tych podmiotach oraz obroty i przychody spółdzielni i przedsiębiorstw socjalnych. Wskazuje się również jako komplementarne dla RPO wsparcie inwestycyjne JST dla podmiotów ekonomii społecznej. W tym samym celu

³ Załącznik nr 2 do Zarządzenia Nr 115/2014 Prezydenta Miasta Konina z dnia 20 listopada 2014 r.

strategicznym pojawiają się działania w zakresie rozwoju sektora gospodarki „trzeciego wieku”, oraz poprawa dostępu do usług publicznych.

Dyskutowany projekt **Strategii Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025**, w sosom@ niezwykle ciekawy w obszarze strategiczny nr 1 „Gospodarka lokalna, rynek pracy i edukacja” wskazuje na potrzebę rozwoju podmiotów ekonomii społecznej oraz zwiększenie dostępu do opieki nad dzieckiem do lat trzech. W Obszarze strategiczny nr 3 „Zdrowie publiczne i włączenie społeczne” wskazano potrzebę rozwoju aktywności obywatelskiej tj. profesjonalizacji służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego. W obszarze tym zapowiedziano kompleksowe działania integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej, zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz rozwój usług asystenckich i bytowych m.in. dla osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym/seniorów, osób samotnych oraz osób niepełnosprawnych. W obszarze strategicznym nr 4 „Usługi czasu wolnego i partycypacja społeczna” wyeksponowanie kwestię partycypacji społecznej w rozwoju lokalnym, zaś 3.7. Obszar strategiczny nr 6 „Zarządzanie w samorządzie” wskazano na potrzebę zwiększenia udziału organizacji pozarządowych, jako partnera administracji samorządowej w zarządzaniu obszarem.

Strategia Rozwoju Powiatu Słupckiego, bardzo mocno akcentuje wsparcie działań oddolnych np. tworzenie warunków do rozwoju inicjatyw oddolnych na rzecz aktywizacji zawodowej, czy tworzenie warunków do rozwoju inicjatyw oddolnych na rzecz wsparcia przedsiębiorczości. Stawia na rozwój sektora usług turystycznych (Promocja przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych), ekoturystyki i ekorolnictwa. Ale też zdecydowanie chce wspierać rozwój i inicjatywy sektora obywatelskiego.

Strategia rozwoju powiatu wrzesińskiego na lata 2014–2020 W celu strategicznym I „Konkurencyjna gospodarka i stabilny rynek pracy” wskazuje się na potrzebę promowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, wspierania lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia, wspieranie współpracy i inicjatyw oddolnych podmiotów gospodarczych, społecznych i publicznych. Istotnym elementem ma być również wspieranie gospodarki społecznej – podmiotów ekonomii społecznej. W II celu strategicznym przewiduje się poprawę jakości i dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych oraz rozwój form opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi w celu umożliwienia im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Zaś w celu strategicznym piątym rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej w tym Zwiększenie liczby zadań zlecanych organizacjom pozarządowym w zakresie kultury, sportu i rekreacji. Ponadto w celu VII pojawia się wątek rewitalizacji a celu operacyjnym VIII Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego⁴.

Na podstawie powyższych zapisów, można zatem wysnuć tezę o rosnącym zainteresowaniu samorządów lokalnych ekonomią społeczną. Z jednej strony wskazywana ona jest jako działania reintegracyjne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. (długotrwale bezrobotni,

⁴ Powiaty gnieźnieński i turecki nie posiadają aktualnej strategii rozwoju.

nieaktywni zawodowo, niepełnosprawni). Z drugiej strony widoczne są zapowiedzi działań związanych z wyzwaniami demograficznymi i stanem zasobów – rozwój usług społecznych zwłaszcza na rzecz dzieci, edukacji (przedszkola), oraz działań na rzecz osób starszych.

Istotnym elementem na który warto zwrócić uwagę, jest powtarzający się zapis o potrzebie wykorzystania atutów związanych z możliwościami ekologicznymi, turystycznymi i kulturowymi – wynikającymi z zasobów lokalnych.

Drugim kierunkiem możliwości podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych jest współpraca z sektorem biznesu. Brak tu oczywiście całościowego dokumentu określającego politykę podmiotów sektora biznesu. Dysponujemy natomiast badaniem 62 firm subregionu konińskiego⁵.

Pomimo, iż większość badanych przedsiębiorstw deklarowała posiadanie strategii CSR, w pytaniu czy w strategii znalazły się kwestie związane z przedsiębiorstwami społecznymi pozytywnie odpowiedziało 8% przedsiębiorstw, zaś 7% nie miało zdania w tej sprawie. Zdecydowana większość firm nie poruszała kwestii współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi. Wśród form prowadzenia współpracy najczęściej wykorzystywane są umowy o współpracy oraz pośrednictwo innych organizacji np. fundacji firmy, Co ciekawe, tam gdzie zaangażowane są fundacje firmowe – współpraca ma charakter ciągły lub regularnie jest powtarzana.

Wśród badanych 61% nigdy nie współpracowało z przedsiębiorstwami społecznymi. Większość z nich nie potrafiła przedstawić powodów braku współpracy. Jedynie 10% badanych wskazuje deklarując współpracę z przedsiębiorstwami, zaś 8% że taka współpraca miała charakter w przeszłości.

Większość współpracujących (67%) deklarowała że chodziło o jednorazowe zakupy okolicznościowe, połowa (50%) że o kooperację w świadczeniu usług i nieco mniej (42%), że chodziło o współprodukcję lub podwykonawstwo. Ponad połowa badanych (56%) stwierdziła że z przedsiębiorstwem społecznym współpracowałyby jak z każdym innym podmiotem gospodarczym.

Nie ulega zatem wątpliwości, że sektor biznesowy stanowi niezwykle istotny potencjał rozwojowy, który wymaga jednak działań o charakterze promocyjnym i edukacyjnym. Będzie to o tyle istotne po wejściu w życie w 2017 roku zobowiązań dla części firm w zakresie raportowania pozafinansowego, choć może stać się działaniem dużo szerszym nadającym ton działalności biznesowej w subregionie.

⁵ Społeczna odpowiedzialność biznesu w kontekście raportowania pozafinansowego i współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi w: KOWES. Raporty z badań, Poznań 2015

II. Cele rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim

Podstawowym celem strategii rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim jest **zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych w gospodarce subregionu konińskiego**.

Cel ten dotyczący zarówno gospodarki sektora publicznego jak i prywatnego ma na tyle wzmocnić udział zarówno podmiotów jak i przedsiębiorstw w różnych wymiarach zarówno w sferze pożytku publicznego jak działalności gospodarczej.

Działanie to powinno przyczynić się w okresie do 2020 roku o **zwiększenie zatrudnienia ok. 1000 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**, w tym 500 miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw społecznych oraz co najmniej 500 miejsc pracy w sferze pożytku publicznego.

Cel
główny

**Zwiększenie roli podmiotów ekonomii społecznej
oraz przedsiębiorstw społecznych w gospodarce
subregionu konińskiego**

Cel
operacyjny

Cel operacyjny 1:
**SPOŁECZNIE
ODPOWIEDZIALNE
TERYTORIUM**

Cel operacyjny 2:
**SPOŁECZNIE
ODPOWIEDZIALNY BIZNES**

Cel operacyjny 3:
**KOMPETENCJE NA RZECZ
ROZWOJU**

Rezultat

Zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej w procesie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizacji usług użyteczności publicznej oraz rewitalizacji

Zwiększenie udziału przedsiębiorstw społecznych w kooperacji i podwykonawstwie na rzecz sektora przedsiębiorstw

Zapewnienie wysokiej jakości kompetencji i stabilności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w realizacji zadań publicznych i realizacji zadań na rzecz sektora przedsiębiorstw

Cel ten będzie zrealizowany poprzez trzy cele operacyjne: Pierwszy to, **Spółecznie odpowiedzialne terytorium**, którego rezultatem ma być zwiększenie udziału sektora ekonomii społecznej w procesie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizacji usług użyteczności publicznej oraz rewitalizacji. Drugi cel operacyjny to **społecznie odpowiedzialny biznes**, którego rezultatem jest zwiększenie udziału przedsiębiorstw społecznych w kooperacji i podwykonawstwie na rzecz sektora przedsiębiorstw. Trzeci cel operacyjny, to **kompetencje na rzecz rozwoju**, którego rezultatem jest Zapewnienie wysokiej jakości kompetencji i stabilności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w realizacji zadań publicznych i realizacji zadań na rzecz sektora przedsiębiorstw

III. Kierunki działań rozwoju ekonomii społecznej w subregionie konińskim

W przypadku pierwszego celu operacyjnego: społecznie odpowiedzialne terytorium, istotą działań jest znaczące zwiększenie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, a podmiotami ekonomii społecznej. Cel ten opiera się na pierwszych trzech kierunkach działań. Cel odnoszący się społecznie odpowiedzialnego biznesu określony został w działaniu czwartym, zaś

Działanie I: Budowanie partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz integracji społecznej

Działanie to ma stanowić z zwiększenie z jednej strony na rzecz współpracy podmiotów ekonomii społecznej i jednostek samorządu terytorialnego, z drugiej zaś wspieranie tych działań o charakterze aktywizacyjnym, które mogłyby przysporzyć nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, a uwolnić dotychczasowe miejsca w podmiotach reintegracyjnych na rzecz kolejnych osób wymagających wsparcia. Działania te będą generować nowe miejsca pracy w sferze pożytku publicznego

Zadanie do realizacji	Opis zadania	Odpowiedzialny
Zwiększenie liczby i kwot zleczanych zadań w sferze pożytku publicznego w zakresie pomocy społecznej, niepełnosprawności, polityki rodzinnej i integracji społecznej.	Należy doprowadzić do przeprofilowania polityk w gminach i powiecie, umożliwiając realizację większej ilości zadań publicznych w trybie powierzania zadań. Ponadto należy dążyć do zwiększenia liczby umów o charakterze wieloletnim.	Jednostki samorządu terytorialnego
Wsparcie prozatrudnieniowych działań w Warsztatach Terapii Zajęciowej i Zakładach Aktywności Zawodowej	WTZ i ZAZ mają w swoich celach działania na Recz aktywizacji zawodowej. Jednak większość uczestników nie jest aktywizowana z różnych powodów, uniemożliwiając wejście w miejsce nowych uczestników. Dlatego niezbędne jest podjęcie działań na rzecz	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i jednostkami samorządu terytorialnego

	wchodzenia uczestników na miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych.	
Wsparcie możliwości zadań prozatrudnieniowych przez Ośrodki Pomocy Społecznej	Niezbędne jest stworzenie wspólnego działania na rzecz realizacji aktywizacji zawodowej w ramach aktywnej integracji przez podmioty ekonomii społecznej oraz wspólnego wypracowania działań zachęcających osoby wykluczonego do aktywizacji w ramach PES i przedsiębiorstw społecznych – wykorzystane będą działania innowacyjne KOWES.	Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
Rozwój Klubów Integracji Społecznej	Kluby integracji społecznej stanowią obecnie jeden z możliwych działań przygotowujących do przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dlatego niezbędna jest rozbudowa sieci klubów w subregionie.	Jednostki samorządu terytorialnego, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej,

Działanie II Rozwój usług społecznych użyteczności publicznej

Działanie na rzecz rozwoju usług społecznych, wobec znaczących wyzwań o charakterze demograficznym, społecznym, politycznym należy uznać za jedno z najbardziej kluczowych w realizacji strategii rozwoju ekonomii społecznej w subregionie. Rozwój usług społecznych użyteczności publicznej, nie tylko wymaga istotnego wzmocnienia w lokalnych politykach publicznych, ale warto zwrócić uwagę, że w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa wielkopolskiego przeznaczono dość znaczne środki na ten cel, które mogą stać się „kołem zamachowym” polityki rozwoju w tym zakresie.

Jednak efektywność projektowanych działań wymaga dość przemyślanego zestawu działań, z której z jednej strony można wykorzystać możliwości Europejskiego Funduszu Społecznego zarówno na usługi jak i na tworzenie miejsc pracy, z drugiej zaś zbadanie istniejących potrzeb społecznych na danym obszarze. Dlatego też za najistotniejsze działania należy uznać:

Zadanie do realizacji	Opis zadania	Odpowiedzialny
Przygotowanie powiatowych programów rozwoju usług społecznych w partnerstwie z podmiotami ekonomii społecznej	Należy doprowadzić do przygotowania diagnoz społecznych obszarów powiatowych w zakresie usług społecznych w interesie ogólnym, przedszkoli i żłobków finansowanych z EFS, oraz określenia celów i rezultatów jak również sposób realizacji	Pełnomocnicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej animatory Ośrodka Wsparcia ekonomii Społecznej, przedstawiciel starosty, i burmistrzów (wójtów, prezydentów)
Przygotowanie projektów rozwoju usług społecznych na potrzeby konkursów RPO	Przełożenie działań programów na partnerskie projekty konkursowe RPO	Jednostki samorządu terytorialnego z podmiotami ekonomii społecznej
Wsparcie kompetencyjne oraz w zakresie kwalifikacji zawodowych podmiotów ekonomii społecznej	Spotkania z podmiotami ekonomii społecznej celem zbadania potrzeb, oraz zorganizowanie niezbędnego doradztwa i szkoleń	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
Powoływanie nowych przedsiębiorstw społecznych lub wspieranie istniejących przedsiębiorstw poprzez wsparcie tworzenia miejsc pracy	Wiele z nowych rodzajów usług, które mogą być realizowane, wymaga wzmocnienia zarówno istniejących przedsiębiorstw społecznych jak i powoływania nowych przedsiębiorstw społecznych. Istotne powinno być aby rozwój tych przedsiębiorstw odbywał się zgodnie z potrzebami jednostek samorządu terytorialnego co wymaga ścisłej współpracy OWES i JST.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, w tym powiatowymi Urzędami Pracy

Działanie III Rozwój kluczowych sfer rozwojowych niezbędnych w subregionie

Obok działań o charakterze integracyjnym oraz w zakresie usług społecznych należy zwrócić dużą uwagę na kluczowe sfery rozwojowe pojawiające się czy to w dokumentach strategicznych samorządu terytorialnego, czy też wynikające z możliwości rozwojowych o charakterze gospodarczym. Działanie to tym samym mieści się na skrzyżowaniu celu społecznie odpowiedzialnego terytorium jak społecznie odpowiedzialnego biznesu. Jako kluczowe można

wskazać obszary turystyki, rewitalizacji oraz zrównoważonego rozwoju. Dlatego też za najistotniejsze działania należy uznać:

Zadanie do realizacji	Opis zadania	Odpowiedzialny
Rozwój usług turystycznych, z wykorzystaniem możliwości podmiotów ekonomii społecznej jako organizatorów turystyki lokalnej i społecznej.	Wiele gmin deklaruje potrzebę rozwoju turystyki i wskazuje na problemy z infrastrukturą jak również organizacji procesu turystycznego ze strony samorządów. Niezbędne jest zatem opracowanie sposobu działań multiplikujących możliwości podmiotów ekonomii społecznej w tym zakresie, tworząc jednocześnie klastry międzysektorowe.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego
Zwiększenie udziału podmiotów ekonomii społecznej w procesach rewitalizacji zarówno w wymiarze społecznych jak i infrastrukturalnym	Proces rewitalizacji uruchomiony dzięki nowym regulacjom prawnym jak również środkiem Regionalnego Programu Operacyjnego wskazuje na istotną rolę podmiotów ekonomii społecznej zarówno jako współkreatorów procesu rewitalizacji, realizatorów rewitalizacji społecznej oraz podwykonawstwa w zakresie technicznym. Niezbędne jest włączenie podmiotów ekonomii społecznej w te działania na poziomie gminnym.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i podmiotami ekonomii społecznej
Poszukiwanie nowych możliwości w sferze zrównoważonego rozwoju w tym czystości w gminach, usług melioracyjnych, leśnych, odnawialnych źródeł energii	Obecnie trwa proces zmian wielu regulacji prawnych związanych z Prawem wodnym, alternatywnymi źródłami energii, gospodarką odpadami. Na tle tych zmian należy poszukiwać możliwości rozwojowych przedsiębiorstw społecznych.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego

Powoływanie nowych przedsiębiorstw społecznych lub wspieranie istniejących przedsiębiorstw poprzez wsparcie tworzenia miejsc pracy w kluczowych sferach rozwojowych	Wiele usług, w zakresie turystyki, rewitalizacji i zrównoważonego rozwoju, wymaga wzmocnienia zarówno istniejących przedsiębiorstw społecznych jak i powoływania nowych przedsiębiorstw społecznych. Istotne powinno być aby rozwój tych przedsiębiorstw odbywał się zgodnie z potrzebami jednostek samorządu terytorialnego co wymaga ścisłej współpracy OWES i JST.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego w tym powiatowymi Urzędami Pracy
---	---	--

Działanie IV. Zwiększanie roli ekonomii społecznej jako partnera sektora przedsiębiorstw

Oprócz sektora publicznego ważnym partnerstwem podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych jest sektor biznesowy. Elementem, który może stać się „kołem zamachowym” jest przyjęta w 2014 dyrektywa UE zobowiązująca duże przedsiębiorstwa do raportowania pozafinansowego. Nie ulega wątpliwości że promowanie kooperacji podwykonawstwa w ramach „społecznej odpowiedzialności biznesu” (CSR), może przyczynić się do nawiązania szeregu kontaktów o charakterze biznesowym przynoszącym jednocześnie korzyści społeczne w postaci zatrudnienia, reintegracji zawodowej, podnoszenia jakości działań przedsiębiorstw społecznych oraz ich trwałości. Dlatego też za najistotniejsze działania należy uznać:

Zadanie do realizacji	Opis zadania	Odpowiedzialny
Wypromowanie w ramach raportowania pozafinansowego dużych przedsiębiorstw współdziałania z przedsiębiorstwami społecznymi	Zobowiązania dotyczące raportowania pozafinansowego firm powyżej 250 i 500 osób mogą dotyczyć różnych kwestii społecznych. Istotne jest aby wprowadzić w przedsiębiorstwach subregionu promowanie współpracy z p[przedsiębiorstwami społecznymi	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, we współpracy z samorządem gospodarczym
Promocja wśród	Mimo faktu, iż zobowiązania	Ośrodek Wsparcia Ekonomii

przedsiębiorców możliwości kooperacji i zlecania zadań przedsiębiorcom społecznym jako elementu CSR	europeskie nie dotyczą większości przedsiębiorstw, niezbędne jest wypromowanie w co najmniej przedsiębiorstwach średnich (od 50 do 250 zatrudnionych) promowania współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi jako elementu wizerunkowego przedsiębiorstw	Spółecznej, we współpracy z samorządem gospodarczym
Promocja kooperacji i podwykonawstwa przedsiębiorstw społecznych z sektorem biznesu w subregionie	Opracowanie koncepcji i oferty poszukiwania możliwości kooperacyjnych i podwykonawczych dla sektora biznesu w subregionie.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej z podmiotami ekonomii społecznej
Powoływanie nowych przedsiębiorstw społecznych lub wspieranie istniejących przedsiębiorstw poprzez wsparcie tworzenia miejsc pracy	Wiele z nowych rodzajów działań kooperacyjnych i wykonawczych, które mogą być realizowane, wymaga wzmocnienia zarówno istniejących przedsiębiorstw społecznych jak i powoływania nowych przedsiębiorstw społecznych. Istotne powinno być aby rozwój tych przedsiębiorstw odbywał się zgodnie z potrzebami przedsiębiorstw co wymaga ścisłej współpracy OWES i przedsiębiorstw.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z przedsiębiorstwami

Działanie V. Zwiększenie kompetencji przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej zapewniających zwiększanie udziału na rynku

Sukces funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej zależy jest nie tylko od znalezienia właściwych rynków, które mogłyby kupować produkty i usługi podmiotów ekonomii społecznej. Sukces zależy jest również od infrastrukturalnego wsparcia, doradztwa, szkoleń i wsparcia kompetencyjnego. Działania te realizuje Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej (WOES) koncentrujący swoje działania na subregionie konińskim. W jego działaniach za najważniejsze należy uznać należy uznać:

Zadanie do realizacji	Opis zadania	Odpowiedzialny
Przygotowanie kompetencyjne i zawodowe osób i podmiotów tworzących przedsiębiorstwa społeczne	Tworzenie przedsiębiorstw społecznych zależy jest od wysokiego poziomu przygotowania osób i podmiotów tworzących przedsiębiorstwa społeczne. Ważne są tu zarówno wiedza w zakresie tworzenia i funkcjonowania przedsiębiorstwa, jak również uprawnienia zawodowe w obszarze, w którym przedsiębiorstwo będzie funkcjonować. Dlatego wszelkie działania związane ze wsparciem finansowym obowiązkowo są uzupełniane wsparciem kompetencyjnymi i zawodowym.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
Rozwój stabilnego i kompleksowego wsparcia kompetencyjnego dla funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych	Funkcjonowanie przedsiębiorstw wymaga dostępności przyjaznego doradztwa na rzecz budowania i podwyższania kompetencji. Dlatego niezbędne jest stałe wsparcie doradcze wspierające przedsiębiorstwa społeczne w codziennym działaniu biznesowym i społecznym	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
Rozwój zwrotnych Instrumenty finansowych umożliwiających rozwój przedsiębiorczości społecznej	W ramach działań Banku Gospodarstwa Krajowego (po wybraniu operatorów) możliwe będzie korzystanie z instrumentów finansowych o charakterze zwrotnym. OWES musi stworzyć punkt konsultacyjny, który będzie pośredniczył pomiędzy przedsiębiorstwami społecznymi a operatorami wsparcia jako część systemu wsparcia.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z operatorem pożyczek

Rozwój sieci podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, klastrów międzysektorowych oraz tworzenie konsorcjów zamówieniowych	Współpraca podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych jest jednym z elementów sukcesu rynkowego. Podobnie rzecz ma się w przypadku klastrów międzysektorowych umożliwiających rozwój przedsiębiorstw społecznych. Dlatego też należy stopniowo budować tego typu struktury, podobnie jak konsorcja zwiększające szanse przy zamówieniach publicznych.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej we współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi i podmiotami ekonomii społecznej.
Promocja społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych	Nowe rozwiązania w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych tworzą szansę rozwoju przedsiębiorczości społecznej. Wymaga to jednak dużej akcji edukacyjnej i tworzenia pozytywnego klimatu zarówno po stronie zamawiających jak i przedsiębiorstw społecznych. Dlatego też realizowane będą skoordynowane działania rozwijające możliwości społecznie odpowiedzialnych zamówień na terenie subregionu.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz realizator działań edukacyjnych w województwie wielkopolskim

IV. Realizacja działań przewidzianych w kierunkach rozwoju

Duża część działań w ramach kierunków rozwoju realizowana może być z inicjatywy lub przy aktywnej współpracy Wielkopolskiego Ośrodka Ekonomii Społecznej. W ramach możliwości projektowych w okresie 2016-2020 posiada on możliwość stworzenia 200 miejsc pracy. Przy ponownej realizacji projektu należy doliczyć kolejne 200 miejsc pracy. Ponadto w ramach działań powiatowych urzędów pracy możliwe jest w całym tym okresie stworzenie ok. 100 miejsc pracy w całym subregionie ze środków Funduszu Pracy i PFRON. Tym samym oznacza to perspektywę ok. 500 miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych do 2020 roku. Przy uwzględnieniu możliwości związanych z większym niż dotychczas procesem zlecania zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej możliwe jest zwiększenie o ok. 500 osób zatrudnionych w podmiotach nie będących przedsiębiorstwami społecznymi. Planuje się bowiem tylko do 2018 powstanie 30 grup inicjatywnych tworzących podmioty ekonomii społecznej, które przystąpiły do realizacji działań. W pełnej perspektywie oznacza to ok. 60 nowych podmiotów. Ponadto WOES obejmie wsparcie bieżącym co najmniej 105 podmiotów ekonomii społecznej w subregionie.

Działania te wynikające ze wsparcia projektowego mogą dać efekty do zmiany społecznej wyłącznie wtedy, gdy nastąpi harmonizacja i zintegrowanie działań z samorządami gminnymi i powiatowymi. Ponadto niezbędne jest zintegrowanie działań WOES z działaniami ROPS zwłaszcza w zakresie rozwoju usług społecznych.

Realizacja działań wymaga zatem powołania stałych zespołów roboczych zwłaszcza w zakresie przedsięwzięć o których mowa w Działaniu 1, 2 i 3. Możliwe jest rozważenie powołania wspólnej grupy roboczej powiatów i WOES, bądź doraźnych grup związanych z realizacją konkretnych przedsięwzięć. Sposób koordynowania takich działań powinien zostać określony w drodze porozumienia na wspólnym spotkaniu interesariuszy – jako **partnerstwa na rzecz rozwoju subregionu konińskiego**.

Partnerstwo co sześć miesięcy przekazywałoby informacje o podejmowanych działaniach, podsumowując corocznie plany i określając zadania na następny okres.

Definicje używane w dokumencie i w działaniach

Podmiot ekonomii społecznej:

- przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.);
- podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: Centrum Integracji Społecznej Klub Integracji Społecznej, Zakład Aktywności Zawodowej i Warsztat Aktywności Zawodowej, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239, z późn. zm.);
- podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy:
 - ✓ organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
 - ✓ spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2016 r. poz. 21);
 - ✓ spółki non-profit, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o ile udział sektora publicznego w spółce wynosi nie więcej niż 50%.

Przedsiębiorstwo społeczne – podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- jest podmiotem wyodrębnionym pod względem organizacyjnym i rachunkowym, prowadzącym działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym (lub działalność oświatową⁶ lub działalność kulturalną⁷, której celem jest:
- integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
- zatrudnienie co najmniej 50%:

- a. osób bezrobotnych lub
- b. osób z niepełnosprawnościami lub
- c. osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub
- d. osób, o których mowa w art. 4 ust 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych lub

- 2) zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;

- lub realizacja usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2016 r. poz. 157) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przy jednoczesnej realizacji integracji społecznej i zawodowej osób, o których mowa w ppkt 1) wyrażonej zatrudnienia tych osób na poziomie co najmniej 30%;
- jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczą go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację

⁶ Działalność oświatowa rozumiana jest zgodnie z art. 83a, ust 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty tj. jako prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 90a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz innej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty o systemie oświaty,

⁷ Działalność kulturalna rozumiana jest zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

zawodową i społeczną lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;

- jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania nimi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną co najmniej trzy osoby, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w pkt 1.